

השר - ישראל רוקח בחוות הגדניע בבאראאורה, בשעת בקורו הרשמי הראשון באילת. כשראה רוקח את המקום, אמר: "כמה חול! אפשר לבנות עליו עיר!" העירו אנשי אילת: זו הפעם הראשונה ששר מתרגן באמת.

1953

גם במשרדו שלו לא יכול היה להתקדם בצורה הרצויה לו. מלבד כמה פקידים הנגזרים בעלי הנסיון, היה המשרד מלא אנשי הפור על-המזרחי, בחלקם חסרי כשרון, שמשם שפירא, שר-הפנים הקודם, דאג לעתידם. לפי הנהול הקיים, אי אפשר לפטר פקיד, אלא אם כן עבר עבירה. למזלו, גילה רוקח שאין מחסור בעבירות. במחלקה למרשם תושבים נתגלתה רשת מסועפת של זיופים, מצד פקידים שקבלו שוחד כדי לעזור לעולים חוששים להשתמש מה צבא. היתה זאת ממש פנמה, התלונן רוקח. הכטיח גילויים נוספים.

הברירה: דיקטטורה. פקיד משרד הפנים, שאשימו את רוקח במחלת ב-הפעל המזרחי-פונייה, לא היו היחידים ששאלו את

המנוגד כמעט, היו פעם לתוחים למדי. ארץ גם בזמן האחרון השתפרו מאד. השנים הבין נו שהם משלימים זה את זה כאיש ההלכה דאיש המעשה. רוקח קורא לברנשטיין "ראש המפלגה שלי", ברנשטיין כמעט ואינו וז מבלי לשמוע קודם את דעתו של רוקח. במפלגה פשטה דעה שרוקח הוא האיש החזק יותר. אולם הכל הסכימו שהנהגת ה- צמד, כמו שלטון שני הקונסולים ברימא הערייה, עולה כל צורה אחרת. אין להם זמן מחתרה במפלגה.

פנמה במשרד הפנים. דרכו של רוקח בממשלה לא היתה כולה רצופה הצלחות. בזמן האחרון נחל כשלונות מצללים, ביחוד כשניסה להשתלט על עניני המיעוט הערבי (העולם הזה 809), מוגר על ידי אנשי בני גיי.

תים שאיש לא קרא בהם, חיסול מנגנונים שלמים במשרד, ציינוהו כאיש שונה משאר השרים החדשים, שהיו יותר גמישים, פחות תקיפים.

כל עוד היו הציונים הכלליים באופוזיציה האפילו ברנשטיין על רוקח. הוא התאים יותר לאספת-עם, לויכוח במליאת הכנסת. אולם מאז עבר כובד המשקל של המפלגה מן ה- אסיפה אל הלשכה, השתנתה הערכת הכוחות. ככוח מינהלתי עלה רוקח לאין שעור על נשיא מפלגתו. לרוע מזלו עבר ברנשטיין למשרד המסחר והתעשייה, התלוי כולו בחס- דו של שר האוצר המפא"י, האיש הקובע למעשה את המדיניות הכלכלית.

היחסים בין ברנשטיין לרוקח, בעלי האופי

ר את אשר בליבו. עתונאים ששו לקראת זיונות אתו, ידעו שינעה על שאלה ברורה שובה ברורה של משפט אחד, המתאימה נותרת של עתון.

כשהעיר משה שרת הערה בעניני חינוך, דיץ רוקח באספה פומבית שאינו בטוח בשרונו של שרת בעניני-חוק, מבקש מ- נו לאסוף את ידיו מעניני-פנים. השרים מפא"יים פנו אליו בתרעומת, ורשו התנצ- ת. תשובתו של רוקח הצטמצמה בשתי לים: שרת התחיל.

אופיינית לדרכו היתה פרשת היתרייה- יאה. לפני שהיה לשר, שמע שנכרתה של זד ממייסדי פתח-תקוה חלתה במחלת- וביב, ביקשה לנסוע למשפחתה בחוץ- ארץ. הטיפול בבקשתה נמשך כמה שנים, זתיים בסרוב הממשלה לתת לה היתר- יאה.

הלקח לא בוזבו. כשאך התישב רוקח מ- זורי שולחן העבודה של שר-הפנים, הודיע כל אורח יוכל לצאת את הארץ כרצונו. יגוד להבטחות רבות אחרות, הממלאות ו הארכיונים, היה הביצוע מהיר וחותר. אדם יכול להגיש בקשה, לקבל היתר- יאה תוך דקות מעטות. היתר נכנס ל- קפא אחרי 10 ימים, אם לא התנגד לכך סד ממשלתי אחר.

הסביר רוקח: "בושה היא למדינה כש- שים מנסים לברוח ממנה בבטן אניה.

בחירות לכנסת חשניו - השלי- סיה: רוקח, דוד צבי פנקס ומ. בגין בקאריקטורה מפא"יית.

1951

הוליווד - אסתר וישראל רוקח בשיתוף עם הכוכבה היהודיה שלי ווינסט, בביקורם היחיד בחו"ל.

1947

ראיון ארוך עם ישראל רוקח, שר הפנים

אתן לך דוגמה. בחצי תריסר משרדים שונים קיימות מחלקות שתפקידן היחיד הוא לרשום את התושבים. הצבא, המשטרה, משרד-הפנים, משרד המסחר והתעשייה, כולם רושמים תושבים, מוציאים הון על החוקת פקידים, שכל אחד מהם עולה למשלם המסים 2000 ל"י לשנה. במצב כזה אין להתפלא אם יש צורך להטיל מסים על כיריים ומקררים חשמליים.

האם קיומו של משרד-משטרה עצמאי הוא סימן לכפיפות כזאת?

איני יכול ללחח דעה לגופה של שאלה זו, פן יאשימו אותי שאני מעוניין רק בהרחבת משרדי. להלכה אני משוכנע כי כל שר פנים חייב לשלוט במשטרה. זוהי הדרך המעשית היחידה להטיל מרות ציבורית על המנגנון שיש לו השפעה כה מכרעת על גורלו של האורח.

מה היות עושה לו היתה המשטרה עוברת למשרדך? אני חושב שיש לרכז את כל המאמצים על פעולות של מניעה. 500 שוטרים חרשים, כפי שדרש שר-המשטרה, לא ישנו, לדעתי, את המצב. יש להשתמש בתקציב כדי להקים מועדונים לנוער העווב ולתת לו ארוחה חמה. ילדים הגדלים במעברה עוובה, או באוהל אפל, אין להם כמעט ברירה אלא לפנות לחיים של פשע.

בשביעות האחרונים עשית מאמץ לרכז במשרדך את הטיפולים בעניני המיעוט הערבי. מה היתה כוונתך? הטיפול בבנייה הערבית היא דוגמה מאלפת של כפילות. גם כאן יש חצי-תריסר מוסדות המספלים בערבים. לכל אחד יש מדיניות אחרת, ופעולת האחד מתנגדת לפעולת השני. ניסיתי לרכז במשרדי את המחלקה הנמצאת כיום במשרד ראש-הממשלה, ולרכז את כל הטיפול.

האם אתה חושב שיש ערך לכך כל עוד כסוף האפוס-רופוס על רכוש הנפקדים למשרד האוצר?

איני סבור שיש סיכוי להעביר מחלקה זו.

מה היות עושה, מר רוקח, לו היה כל הטיפול בכפיות הערבים נמסר לידך?

הייתי משנה את היחס אליהם. ראיתי כמה מקרים אופייניים. ערבי אחד, למשל, שפגע על-ידי הכנופיות והפך נבה, ביקש להיכנס למדינה לצרכי ריפוי. אשתו מתה מקור בבית-לחם. נתתי לו רשות לשהות במדינה משך ששה חודשים, אולם פקידים רבים פנו אלי כאילו עשיתי עוול. האשימו אותי שהבאתי ערבים למדינה. אולם בשנים מן המקרים עשיתי זאת לפי בקשתו האישית של מר יצחק בן-צבי, נשיא המדינה.

האם יש לדעתך פתרון לבעיית המיעוט הערבי בארץ? עלינו לחשוב על העתיד. אי אפשר לנו לדעת מה יהיה המצב בעוד עשר שנים. המיעוט הערבי נמצא במדינה, והוא יישאר במדינה. יהיה זה פשע אם נהפוך אותו לגיטימי. אין פתרון אחר אלא לתת לערבים להרגיש שהם אזרחים שווים זכויות, שהם יכולים להתהלך בינינו חופשיים, לעסוק באופן חופשי בעבודה ובמסחר.

מר רוקח, ידוע כי התנגדת מאז הקמת המדינה ל- הצטרפות מפלגתך לקואליציה הממשלתית. מה הניע אותך לשנות את דעתך וזהצביע בעד ההצטרפות? אחרי משפט פראג הגעתי לכלל מסקנה שעל הציונים הכלליים לש- זות את עמדתם. עד אז הצביעו, למעשה, עם מק"י ואנשי סנה נגד הממש- לה. אחרי ההתקפה הסובייטית על המדינה שוב לא יכולתי להסכים למצב כזה אפילו מטעמים טכסיים.

האם נכון כי עתה ההצעה למנות אותך לסגן ראש-הממשלה? האם נראית לך הצעה זו כמעשית? לא. מצב הקואליציה אינו נראה מתאים לכך. אנחנו נכנסנו לממשלה לא רק מוכנים להשפיע על חברינו החרשים, אלא גם מוכנים להיות מושפעים על ידם. כך הבינונו את מהותה של שותפות. אולם לצערנו שונה המצב. ברגע המכריע עוברים חברי מפא"י בממשלה לשיטה של הצבעה ברור שבמצב כזה אין כל טעם לקואליציה, כי ארבעת השרים הציונים-כלליים יהיו תמיד במיעוט. אפילו אם כמה משרי מפא"י ישוטטו בעולם, קשה להניח שאיפעם יושג מצב בו יהיה לנו רוב.

האם מוכן אתה לקבוע כי השאיפות העיקריות של הציונים-הכלליים בהילכנסם לקואליציה, הומחשו בה? היו השיגים חשובים, אולם בשטחים המכריעים לא הושגה התקדמות מספקת. אני מתכוון, למשל, לביטול הפיקוח על המטבע הור. אנחנו דרשנו זאת, בהצטרפנו לממשלה, אך הדבר טרם הושג. אני חושב כי אין עתיד להתפתחות הכלכלה כל עוד קיים פיקוח זה. שום אדם נורמלי מחו"ל לא ישקיע את כספו בניסיעת פרנס, כשעליו לפנות שוב לפקיד ולבקש את חסדיו כדי לקבל רישון למטבע הדרוש לקניית כלי-עבודה. אין סטרייטס כאלה שיסכימו לכך. הגבלות המטבע באו, כביכול, כדי למנוע את בריחת המטבע הזר מן הארץ. אולם אין הגיון בכך. בעית הארץ אינה כיצד למנוע את בריחת המטבע הזר שאין לנו, אלא כיצד להניע את המטבע הזר לבוא אלינו.

מפא"י מהססת לקבל את דרישותינו בשטח זה. האלטרנטיבה היחידה היא חוסר-עבודה. אולם זו דרך פסולה. האם יתכן דבר יותר איום מאשר בעל משפחה שאינו יכול לספק מזון לבני ביתו? כל הבעיה היא להביא הון לארץ. בלי ביטול ההגבלות לא יבוא הון. **כיצד רואה אתה את תפקידך במשרד הפנים?** התפקיד הראשון היה לצמצם את המנגנון המנופח. נכנסו לעבודה במשרד זה אנשים רבים שכל הכשרתם היא השתייכותם למפלגה מסוימת. איני מוכן לפטר פקידים בגלל השתייכותם למפלגה מסוימת, אולם איני מוכן להחזיק במשרדי אנשים מתאימים לעבודה. שר אינו באיכות מפלגתו במשרדו, אלא באיכות הממשלה. עליו לדאוג לייעילותו. יש לחסל את הפלילות העצומה הקיימת במנגנון.

כמה מתבטאת כפילות זו, מר רוקח?

זה יוצר הרגשה של בית-סוהר. שום אדם אנגלו-סאכסי לא יתישב במדינה כזאת! אחר הוסיף, בהזכרו בעברו שלו: "בעצם, מה הרע שבחור צעיר יסע ויראה את הער- לם? אני חושב שזה בריא מאד!" רוקח עצמו נסע עם הוריו לטורין כשהיה בן 13, נשאר שם לבדו משך שמונה שנים, שכללו את שנות הלחממה. הדבר מסביר לא רק את דיבוי הלשונות בפיו (מלבד שפת-אמו ה- עברית, - צרפתית, גרמנית, אנגלית וקצת איטלקית), הוא מסביר גם את בסחווה ה- עצמי, הרגלו לסמוך על כוח עצמו גם כש- הוא לבדו.

האזרח אינו פושע! אולם ההחל- טה לבטל בצורה זו את התהליכים היבירו- קרטיים שהיו קשורים בהשגת היתרי-ציוה עוררה זעקה מרה במשרדים.

פקיד סוכנות ואנשי מסי-הכנסה - הכל זעקו שהדבר לא יתכן, שהוא יגרום לסיכון בטחון המדינה, לבריחת פושעים, משתמטים ממס, חיובי חובות לטכנות. הכל דרשו ש- האזרח האומלל ירוץ ממשרד למשרד, יא- סוף סידרה של חתומות.

רוקח אסם את אוזניו. אמר הוא: ליחזקאל סהר יש 29,000 תיקים, כולל עבירות תנועה ושושן שחור. אם המשטרה אינה מוכנה ל- המציא רשימה זו למשרד הפנים, תעבור נא היא עצמה על הרשימה ותתנגד ליציאת אדם תוך עשרת הימים שניתנו לה.

הצבר וההולנדר. מכת הגרון על ראש התמנון הביורוקרטי, בעל אף הורעות, וכי- שה לו מידה ניכרת של אהדה. פיטורי הפ- קידים, הפסקת הדפסתם של עתונים ממשל-